

Nygård Fabrikker AS
Arnljot Gellines vei 41
0657 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Nina Cathrine Knudtzon, 32266821

Vedtak om tillatelse - Sikring av skrent ved Arnljot Gellines vei 41 (gbnr. 135/2) – Oslo kommune

Fylkesmannen i Oslo og Viken har ferdigbehandlet søknaden fra Nygård Fabrikker AS, og gir tillatelse etter forurensningsloven til reetablering av skrent ved Arnljot Gellines vei 41 i Oslo kommune.

Tillatelsen med tilhørende vilkår følger vedlagt.

Fylkesmannen fatter vedtak om gebyr på kr 16 400,- for behandling av saken.

Vedtaket om tillatelse og gebyrfastsettelse kan påklages av berørte parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker.

Vi viser til søknad mottatt 18. juni 2019 om tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven¹, og sakens øvrige dokumenter.

Fylkesmannen behandler saken som rett forurensningsmyndighet for inngrep som kan medføre fare for forurensning i vassdrag.

Bakgrunn

I 2015 gikk det ras i skråningen på tomten Arnljot Gellines vei 41 (tidligere 35) grunnet høy vannføring i Alnaelven. Flommen eroderte vekk en forstøtningsmur og bakenforliggende masser ut i Alnaelva.

I den forbindelse har Clarende Jensen Eiendom AS engasjert DMR Miljø og Geoteknikk AS for å prosjektere en sikring av skråningen i Arnljot Gellines vei 41. Det skal gjenopprettes sikring av masser i skråningen for å unngå fremtidig ras som følge av erosjon.

¹ Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) av 01.10.1983, nr. 6

Søknad

Ihuga AS søker på vegne av Nygård Fabrikker AS om tillatelse etter forurensningsloven til reetablering av skrent ved Arnljot Gellines vei 41 i Oslo kommune. Løsmassene i og ved utraste skråning består per dags dato av en blanding fyllmasser og leire med varierende mektighet til berg.

Det beskrives i søknaden at skråningen skal sikres ved å nagle med injiserte stag, samt med erosjonssikring (geoduk) og geonett som festes med plater og låsemutter. Det skal i tillegg legges en rad med store blokker i skråningsfoten for å beskytte sikring mot vannføringen i Alnaelva.

Ved gjennomføring av arbeidet skal det stables ca. 100-150 m³ med steinblokker av størrelse $d_{75} > 100\text{cm}$ langs skråningen for å beskytte skråningen mot erosjon fra vannføring i elva. Blokkene skal stables slik at de låser hverandre for å redusere risikoen for at blokker blir skyldt vekk som følge av høy vannføring. Blokkene skal spyles før de legges ut i elva. Deler av elvebunnen skal fylles ut permanent for å kunne stable blokker opp mot skråningen. Tiltakshaver forventer å benytte ca. 50 m³ stein av typen gneis og granitt i utfyllingen av kulpen.

Tiltakshaver skiver videre at de kun vil arbeide i elva når vannføringen tillater det, og at arbeid unngås i smelte- og nedbørsperioder. Overflødig mørtel og boreslam skal håndteres slik at det ikke renner ut i Alnaelva. Det nevnes også at det er kjent at det ikke er tillatt med arbeid og ferdsel i elven i løpet av ørretens gytetid.

Avslutningsvis nevner tiltakshaver at hele tiltaket legger til rette for at naturlig vegetasjon gror tilbake i skråningen. De beskriver at det i dag er lite kantvegetasjon i skråningen. Skråningen er preget av fyllmasser (stein og grus) og tørrskorpeleire. Som en del av erosjonstiltaket av skråningen vil det legges ut matjord og såkorn over geonett og tekstil slik at det tillater videreføring av det vegeterte terrenget vest for skråningen. Vegetasjonen sammen med steinfyllingen vil forhindre erosjon av skråningen samtidig som det med tiden vil gi et naturlig inntrykk.

Høring

Fylkesmannen anser at søknaden har blitt forhåndsvarslet sakens viktigste berørte parter, jf. forurensningsforskriften² § 36 – 8. Videre har fylkesmannen valgt å unnlate å legge den på høring, jf. § 36 – 9. Under § 36 – 9 kan forhåndsvarsel etter § 36-7 og § 36-8 unnlates dersom

- a) det av hensyn til miljøet, behov for løsning på et akutt problem eller tungtveiende samfunnsinteresser haster med å gi tillatelse, eller
- b) vedtaket, herunder vedtak om omgjøring av eksisterende tillatelse, vil være av mindre miljømessig betydning. Omgjøring som innebærer betydelig forlengelse av frist for å sette i verk utslippsreducerende eller avbøtende tiltak, eller som tillater en ikke ubetydelig økning i forurensning eller fare for forurensning, skal ikke anses å være av mindre miljømessig betydning.

Ihuga AS har bedt om uttalelse om sikring av skrent ved Arnljot Gellines vei 41 fra Oslo kommune ved Bymiljøetaten (BYM) og Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Nedenfor gjengis uttalelsene i korte trekk:

Oslo kommune ved Bymiljøetaten

BYM er positive til at det skal utbedres sikring av skrenten ved Arnljot Gellines vei 41, og at de har gode erfaringer med valgte sikringsmetode og gjennomføring av tilsvarende sikringsarbeid på

² Forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) av 01.06.2004, nr. 6

motsatt side av Alnaelva, nedenfor Fagerlia 34. Videre skriver BYM at de foreslåtte tiltakene i stor grad vil sikre revegetering av elvekanten, motvirke erosjon og flomskader. BYM nevner at den aktuelle skrenten for sikring er lokalisert like ovenfor et smalt parti i Alna, og ved stor vannføring kan Alnaelva påføre betydelig erosjon i elvekanten her. De nevner at BYM vurderer sikring av denne skrenten som svært viktig.

BYM har gjennomgått geoteknisk notat for tiltaksområdet og vurderer at miljø og sikkerhet ser ut til å være etterfulgt, hvor avrenningsproblematikk, vannføring og kritisk periode for fisk er ivaretatt. De nevner at ivaretagelse av dette er viktig siden Alnaelva nedstrøms av tiltaksområdet har i løpet av de siste 5-10 årene igjen fått en god, men sårbar bestand av ørret. BYM skriver at de planlagte arbeidene kan føre til oppvirvling av finpartikler fra kjøring i vassdraget, rensk og graving i kantsone og under etablering av sikringstiltakene, dersom ikke nødvendige tiltak iverksettes. Fisken i Alnaelva er særlig utsatt i midten av september til midten av november da det er gyttetid, samt april – mai da yngelen klekkes og i liten grad er i stand til å bevege seg opp i vannet før plommesekken er brukt opp. BYM anbefaler derfor at anleggsperioden legges fra juni til midten av september, sekundært midten av november til slutten av mars. Videre påpekes det at dersom det viser seg at tiltakene mot partikkelavrenning ikke fungerer, eksempelvis i perioder med mye nedbør, snøsmelting og høy vannføring i Alna, må arbeidene stoppes og ytterligere tiltak iverksettes.

Videre forutsetter BYM at tiltakshaver utarbeider og etterfølger nødvendig miljøoppfølgingsplan knyttet til anleggsarbeidene. Herunder beredskap mot lekkasjer fra anleggskjøretøy (drivstoff og hydraulikkolje), samt beredskap mot flomsituasjoner. De ønsker i tillegg at tiltakshaver gir en kort redegjørelse for hva slags materiale geoduken som skal benyttes til å holde på massene er laget av.

Avslutningsvis skriver BYM at tiltakshaver må innhente avklaring fra NVE som vurderer om de skal behandle tiltaket etter vannressursloven § 8 (konsesjonspliktige tiltak). Derfor NVE avgjør at tiltaket ikke er konsesjonspliktig og gjennomføringsplan foreligger, vil BYM, som delegert fylkeskommunal myndighet etter lakse- og innlandsfiskeoven, vurdere tiltaket etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

Fylkesmannen har vært i kontakt med Bymiljøetaten som nevnte at de anser deres uttalelse datert 17. juni 2019 som en tilstrekkelig vurdering etter lakse- og innlandsfiskeoven.

NVE

NVE vurderer planene slik de er fremlagt til ikke å være konsesjonspliktige etter bestemmelsene i vannressursloven. De gjør oppmerksom på at dersom planen endres eller det viser seg at allmenne interesser kan bli berørt av tiltaket, kan dette utløse konsesjonsplikt, jf. vannressursloven § 8.

Videre skriver NVE at det må påses at tiltaket ikke øker flom- eller erosjonsfare for tredjepart både under utføring og etter utført tiltak. De nevner også at håndtering av kantvegetasjon må tilstrekkelig avklares med Fylkesmannen før tiltaket iverksettes.

Fylkesmannens vurdering

Generelt

Når forurensningsmyndigheten avgjør om tillatelse skal gis og fastsetter vilkårene etter forurensningsloven § 16, skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre.

Etter naturmangfoldloven³ § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Disse rettsprinsippene omfatter vurdering i forhold til kunnskapsgrunnlaget, «føre-var-prinsippet», samlet belastning, miljøforsvarlige teknikker og at kostnader bæres av tiltakshaver.

Det er virkningene av det omsøkte tiltaket på det aktuelle stedet som er vurdert. Dersom virksomheten senere ønsker å flytte virksomheten må det derfor søkes på nytt for den nye lokaliseringen.

Lovgrunnlag og myndighet

Aktuell virksomhet krever tillatelse etter forurensningslovens bestemmelser, jf. forurensningsloven §§ 11, jf. § 16. Fylkesmannen har behandlet saken som rett forurensningsmyndighet for inngrep som kan medføre forurensning i vassdrag, jf. rundskriv T-3/12.

Forurensningsforskriften § 22-3 fastsetter et generelt forbud mot mudring og dumping fra skip. Etter søknad kan det imidlertid gis tillatelse til slike aktiviteter i medhold av § 22-6. Mudring fra land og utfylling av masser i sjø og vassdrag faller ikke inn under forurensningsforskriften kapittel 22, men kan kreve en tillatelse etter forurensningsloven § 11 direkte dersom tiltaket medfører fare for forurensning. Fylkesmannen er av den oppfatning av omsøkt tiltak medfører en fare for forurensning og krever tillatelse etter forurensningsloven.

Tiltak som medfører fare for forurensning av vann skal også vurderes i henhold til vannforskriften §4-6, der formålet er å beskytte og om nødvendig forbedre miljøtilstanden i alle elver, innsjøer, grunnvann og kystnære områder. Ved nye inngrep i vassdrag skal også § 12 i samme lov vurderes.

Tiltaket skal også vurderes etter vannressurslovens § 11 om kantvegetasjon hvor Fylkesmannen er myndighet.

Vurdering av forurensningspotensialet

Utfylling av masser i vassdrag kan medføre fare for spredning av partikler samt fare for at massene som benyttes til utfylling kan inneholde avfall og forurensede stoffer som kan forringe vannkvaliteten og det biologiske mangfoldet i vassdraget. For å redusere belastningen tiltaket vil utgjøre på ytre miljø har Fylkesmannen stilt krav om både kontinuerlig turbiditetsovervåkning samt at det skal etableres en partikkelsperre parallelt med tiltaket.

Støy

For utslipp av støy må tiltakshaver etterleve kravene i kapittel 4 (*Retningslinjer for begrenning av støy fra bygg- og anleggsvirksomhet*) i *Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging* (T-1442/2016).

Konsekvenser for naturmiljøet

Naturmangfoldloven § 8 stiller krav om at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger.

³ Lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19.06.2009, nr. 100

I henhold til Miljødirektoratets database Naturbase er det innenfor tiltakets influensområde registrert naturtypen rik edellauvskog (BN00064061). Denne naturtypen går under områdenavn *Alna-Svartdalen* og regnes som viktig for biologisk mangfold.

I Naturbase er det fra gammelt av registrert elvemusling i tiltakets influensområde, en art av særlig stor forvaltningsinteresse. Forekomsten av elvemusling i øvre del av Alnaelva ble undersøkt på oppdrag fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus i 2014⁴, hvor ingen muslinglarver og kun et lite antall tomme, nedbrutte skall ble funnet. Den historiske elvemusling-bestanden i Alnaelva er i dag ansett som tapt, men Fylkesmannen vektlegger at området skal behandles med skånsomhet.

Det planlagte vil kunne få konsekvenser for livet i Alnaelva. Søker har foreslått flere avbøtende tiltak, som å kun arbeide i elva når vannføringen tillater det, og at arbeid unngås i smelte- og nedbørsperioder. Det nevnes også at det er kjent at det ikke er tillatt med arbeid og ferdsel i elven i løpet av ørretens gytetid. Tiltakshaver skal også legge ut matjord og såkorn over geonett og tekstil slik at det tillater videreføring av det vegeterte terrenget vest for skråningen.

Søknaden og Fylkesmannens behandling av den er basert på eksisterende kunnskap om det biologiske mangfoldet i og rundt tiltaksområdet. Fylkesmannen anser at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig til at kravet i naturmangfoldloven § 8 om at beslutningene skal hvile på et best mulig kunnskapsgrunnlag, er oppfylt. Hensynet til føre-var prinsippet i § 9 i naturmangfoldloven vektlegges derfor i mindre grad, men det settes vilkår som et føre-var tiltak. Det er også gjort en vurdering ut fra den samlede belastningen som økosystemet vil bli utsatt for etter § 10. Fylkesmannen anser at fastsatte vilkår vil sikre at naturmangfoldet ikke vil forringes i nevneverdig grad.

Fylkesmannen mener derfor at prinsippene for offentlig beslutningstaking i naturmangfoldlovens §§ 8 til 12 er oppfylt.

Vurdering etter vannforskriften

Alnaelva er en del av vannforekomst *Alna mellom fjelltunnel og terminalområdet* (Vann-Nett ID 006-71-R) som renner fra Nordre Alna til Vålerenga. Vannforekomsten har svært dårlig økologisk tilstand basert på biologiske klassifiseringsdata. Den kjemiske tilstanden i *Alna mellom fjelltunnel og terminalområdet* er registrert som dårlig på grunn av verdiene funnet av metallene bly, kvikksølv og kadmium. Vannforekomsten er i stor grad påvirket av utslipp fra industri, søppelfyllinger samt avrenning fra vei og transport.

Vannforskriften § 4 sier at *«tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og kjemisk tilstand»*.

Til tross for at vannforekomsten har svært dårlig økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand, vurderer Fylkesmannen at det på bakgrunn av resipientens størrelse og miljøtilstand, og med forutsetning at tiltaket gjennomføres som beskrevet i søknaden, ikke vil foreligge en vesentlig risiko for forringelse av miljøtilstanden i vannforekomsten.

I henhold til § 12 i vannforskriften kan ny aktivitet eller nye inngrep i en vannforekomst gjennomføres selv om dette medfører at miljømålene i § 4 - § 6 ikke nås eller at tilstanden forringes, dersom dette skyldes

⁴ http://gint.no/fmnt/elvemusling/kilder/ID_471.pdf

- a) nye endringer i de fysiske egenskapene til en overflatevannforekomst eller endret nivå i en grunnvannsforekomst, eller
- b) ny bærekraftig aktivitet som medfører forringelse i miljøtilstanden i en vannforekomst fra svært god tilstand til god tilstand.

Fylkesmannen vurderer at tiltaket som omsøkt med fastsatte vilkår ikke vil medføre en varig «forringelse» av vannforekomsten ettersom arbeidene som fører til en potensiell midlertidig forringelse er kortvarige. Fylkesmannen er derfor av den oppfatning at vannforskriften § 12 ikke kommer til anvendelse.

Vurdering etter vannressursloven § 11 om kantvegetasjon

I henhold til vannressursloven § 11 skal det langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr. Fylkesmannen kan i særlige tilfeller fritta kravet om opprettholdelse av vegetasjonsbelte. Kantsonen langs Alnaelva i tiltaksområdet var allerede fjernet før Fylkesmannen mottok søknaden, da det tidligere har vært utbygd med støttemurer og tilkomstveier.

Siden kantsonen ikke er eksisterende langs tiltaksområdet vil ikke Fylkesmannen behandle etter § 11, men vurderer det slik at reetableringen av kantsonen vil skje i tråd med/omfattes av vilkår stilt etter forurensningsloven.

Samfunnsmessige hensyn

Oslo kommune har redegjort for tiltakets forhold til reguleringsplan og vurderer tiltaket til å være i henhold til reguleringsbestemmelsene.

«Reguleringsplanens 3.5 Ubebygde arealer og vegetasjon sier; Eksisterende terreng og vegetasjon ned mot Alnavassdraget skal i størst mulig grad bevares, med unntak av tiltak for sikring av bygninger og vegetasjon mot flom og erosjon. Det skal ikke bygges støttemurer som er til hinder for bevegelse ned mot elverommet. Ved plassering av interne veier og adkomst skal det tas hensyn til eksisterende terrengforhold slik at skjemmende skjæringer, fyllinger og større terrenginngrep.

Reguleringsplanens § 7 Grønnstruktur – naturområde § 7; Eksisterende terreng og vegetasjon i naturområdet skal bevares. Det tillates kun tiltak i terrenget for sikring av bebyggelse mot flom og erosjon. Vegetasjon langs elveløpet tillates kun fjernet for sikring mot flom og erosjon og for vedlikehold av eksisterende bebyggelse.

Reguleringsplanens § 9.1 Hensynssoner – Flom og erosjonsfare H320 sier; Bebyggelse og terreng som omfattes av faresonen skal sikres mot flom og erosjon. I bebyggelse skal rom med gulv lavere enn nivå for 100 års flom, kun tillates benyttet til tiltak der oversvømmelse har liten konsekvens (tiltak med lite personopphold og små økonomiske eller andre samfunnsmessige konsekvenser), med mindre det utføres tiltak som sikres mot konsekvenser av flom. Rom som omfattes av faresonen kan ikke benyttes til varig opphold. Nødvendige sikringstiltak mot flom og erosjon i hensynssonen H320 skal tilpasses eksisterende bygninger og terreng.

Reguleringsplanens § 10.2 Rekkefølgebestemmelser sier; Før det gis midlertidig brukstillatelse for boligene skal asfalterte dekker i skrånningen mellom eksisterende bebyggelse fjernes og erstattes med rene, drenerende masser og revegeteres med stedegen vegetasjon.»

Konklusjon

Vi har vurdert søknaden og kommet frem til at samfunnsnyttens virksomheten utgjør overstiger de forurensningsmessige ulemperne knyttet til tiltaket. Det forutsettes at tiltaket utføres i samsvar med vilkårene som følger av tillatelsen og forurensningsregelverket for øvrig.

Vedtak om tillatelse

Fylkesmannen gir Nygård Fabrikker AS tillatelse til sikring av skrent ved Arnljot Gellines vei 41 (gnbr. 135/2) i Oslo kommune. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11. Det er satt vilkår til tillatelsen med hjemmel i § 16, jf. i samme lov.

Fylkesmannen har ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis, og ved fastsetting av vilkårene, lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket for øvrig vil medføre. Tillatelsen med vilkår følger vedlagt dette brevet.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endring ønskes gjennomført.

At forurensningen er tillatt utelukker ikke erstatningsansvar for skade og ulempe eller tap forårsaket av forurensningen, jf. forurensningsloven § 56.

Brudd på tillatelsen er straffbart etter forurensningsloven §§ 78 og 79.

Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel om gebyr dato 04. september 2019. Vi varslet sats 6 som i 2019 utgjør kr 32 800,- for behandling av søknaden. På bakgrunn av medgått ressursbruk velger vi å heller benytte sats 7 for behandlingen av denne søknaden.

Fylkesmannen vedtar at forurensningsforskriftens § 39-4 sats 7 kommer til anvendelse i denne saken. Nygård Fabrikker AS skal betale kr 16 400,- for Fylkesmannens arbeid med tillatelsen. Hjemmel for vedtaket er forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4.

Ressursbruk knyttet til saksbehandlingen er lagt til grunn ved fastsettelse av gebyrsats.. Innsats fra andre fagpersoner hos Fylkesmannen inngår også.

Miljødirektoratet vil ettersende faktura.

Klageadgang

Vedtaket, herunder plasseringen i gebyrklasse, kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra underretning om vedtak er kommet fram, eller fra vedkommende fikk eller burde skaffet seg kjennskap til vedtaket. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen.

Med hilsen

Hilde Sundt Skålevåg (e.f.)
Seksjonssjef

Nina Cathrine Knudtzon
Rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent